

+8
EDAT

L'Albufera

un llac pel canvi

QUADERNS DE LA MAR

EL TEU NOM

Un moment,
profe, açò
t'agradarà...

Descobreix
molt més sobre
els aiguamolls
a l'Albufereta de
l'Oceanogràfic.

Ací
Trobaràs
el nostre
programa
educatiu:

www.oceanografic.org/val/actividades-educativas/

He vist un parotet roig!

L'Albufera

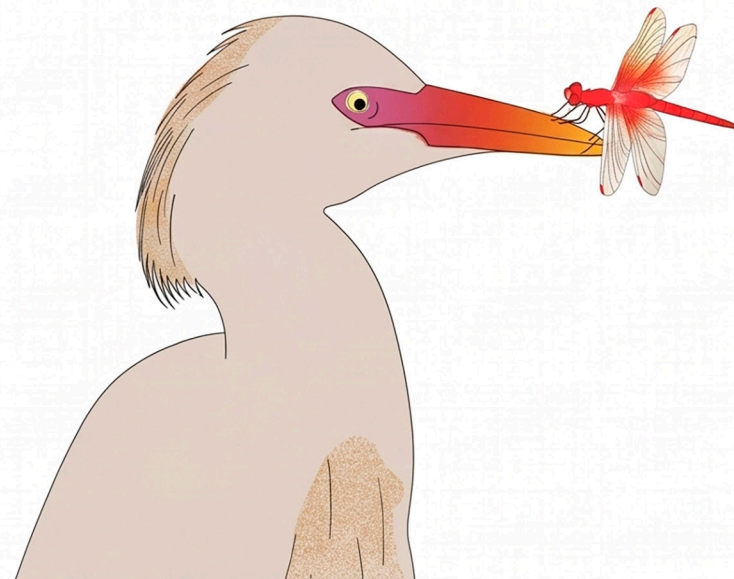
un llac pel canvi

Saps per què mola tant l'Albufera?
És un aiguamoll que ens ajuda a lluitar
contra el canvi climàtic, quina passada!
Descobreix aquest parc natural i aprén
sobre la seua flora, fauna, tradicions,
i tot el que pots fer per cuidar-la!

?

Escolta, i
tu qui ets?

Sóc Libi, i seré
la teua guia per
l'Albufera,
segueix-me!

U

Paisatges, flora i fauna.

L'Albufera de València es situa a uns 12 km de la ciutat de València. Es tracta d'un aiguamoll d'aigua dolça, és a dir, un terreny baix, pla i pantanós amb una gran biodiversitat. En àrab, la paraula albufera significa «mar xicotet». Abans era un mar obert i ara és una llacuna d'aigua dolça.

Libi, saps què és un parc natural?

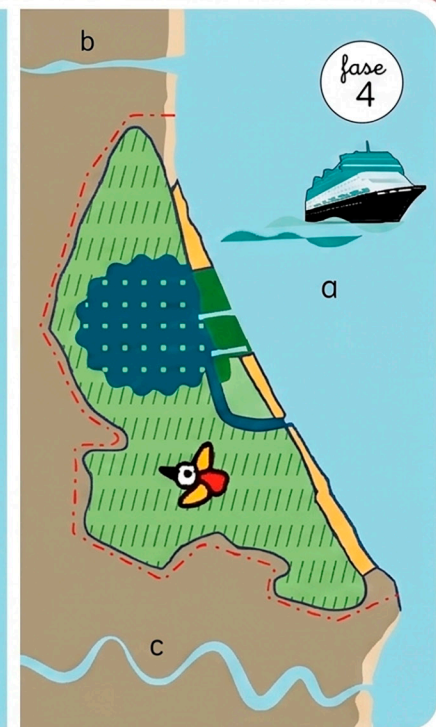
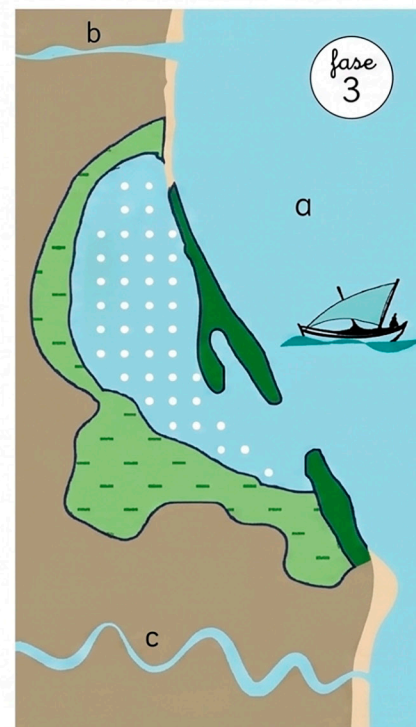
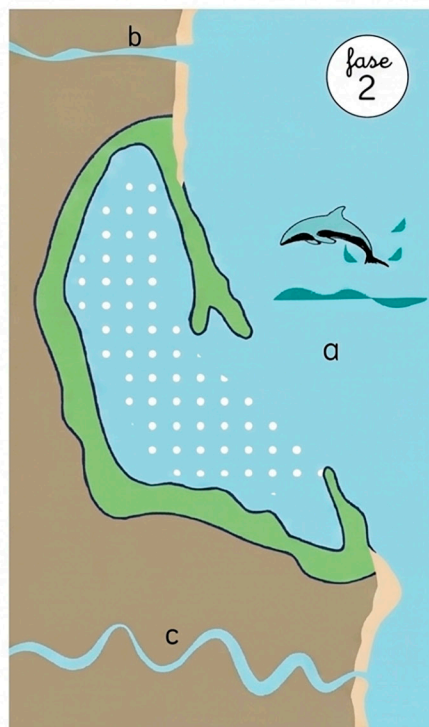
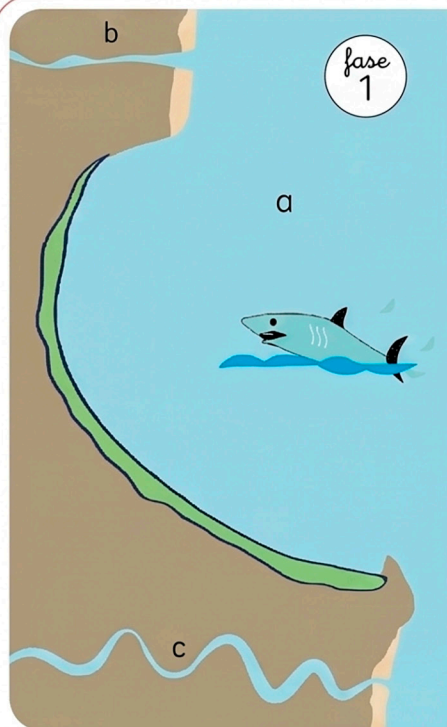
És un entorn de la natura on viuen animals i plantes que hem de protegir. L'Albufera és un parc natural amb paisatges molt variats on l'ésser humà realitza moltes activitats. Vols conèixer-los?

I tant que sí, anem! Sempre descobrisc una cosa nova.

Per aprendre'n més, busca el significat de les paraules subratllades del quadern.

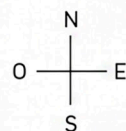

- 1 Com es va formar l'Albufera de València? Observa els dibuixos. Relaciona cada dibuix amb la seua frase (1, 2, 3, 4).

FORMACIÓ DE L'ALBUFERA DE VALÈNCIA

- Marjal
- Arrossars
- Albufera d'aigua dolça
- Límit del Parc Natural de l'Albufera

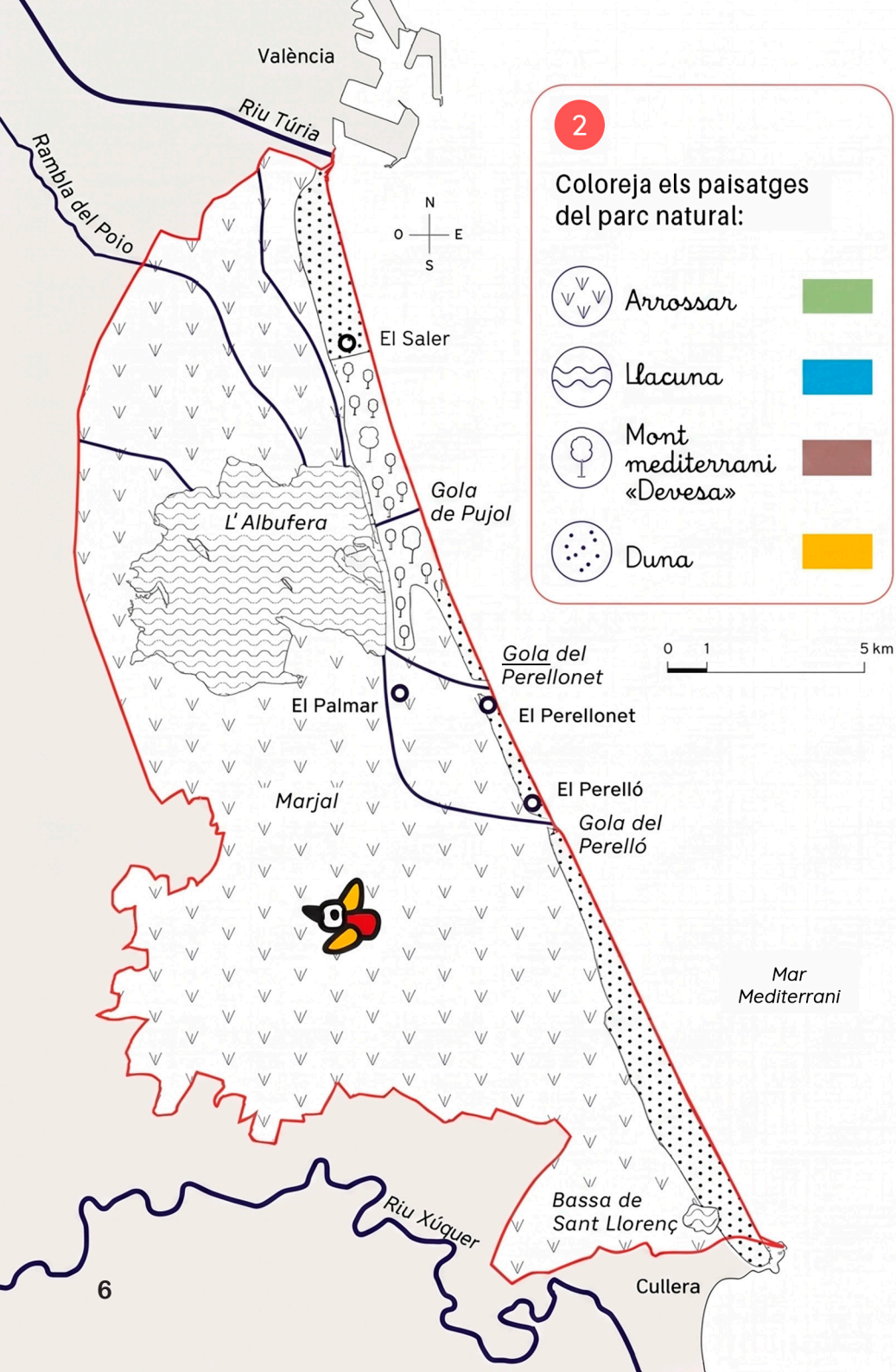

a Mar Mediterrània
b Riu Túria
c Riu Xúquer

LLEGENDES

Si trobes aquest estàs a la Xarxa d'Espais Naturals Protegits de la Comunitat Valenciana.

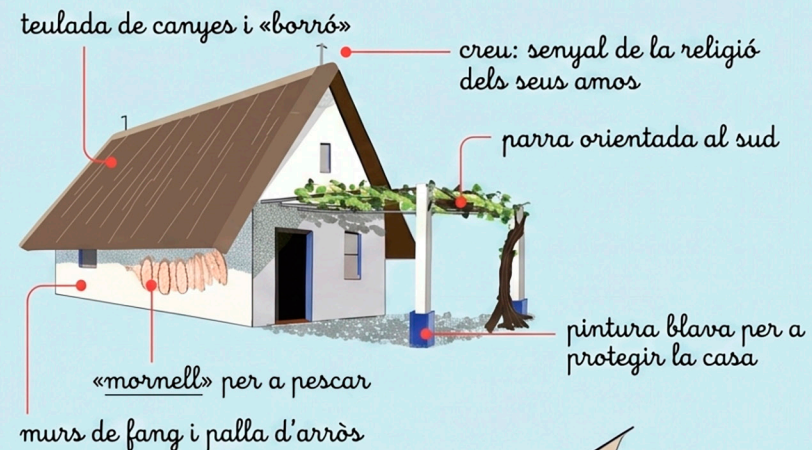
- ☐ L'arena es va continuar acumulant, i va començar a formar-se la marjal.
- ☐ Els rius Túria i Xúquer van transportar arena i van començar a tancar la badia.
- ☐ L'Albufera es va tancar i es va tornar dolça. Aleshores, es va començar a cultivar l'arròs.
- ☐ Al principi, l'Albufera era una badia d'aigua salada.

LLIBRETA DE CAMP

L'Albufera

barraca: habitatge típic de l'Albufera construït amb materials de la zona, com el fang, la palla, les canyes i el «borró».

barca amb perxa

barca de vela llatina «barquet Albuferenc»

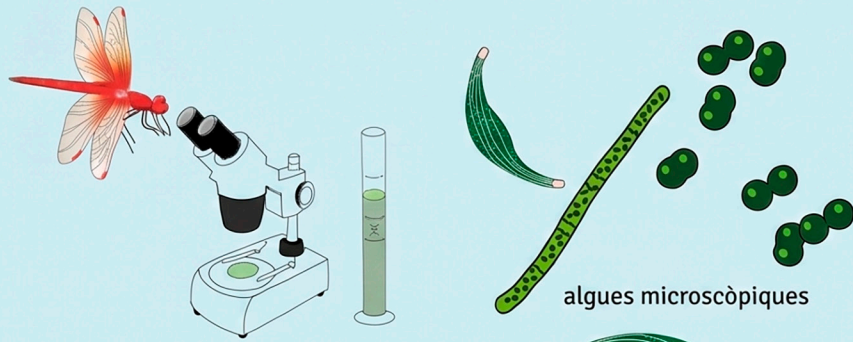

Saps què converteix l'Albufera en un aiguamoll tan especial?

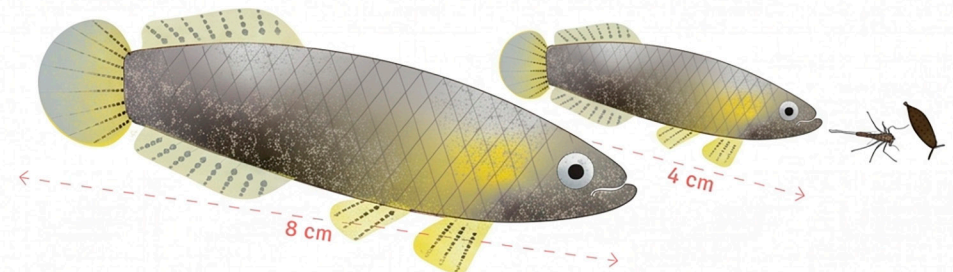
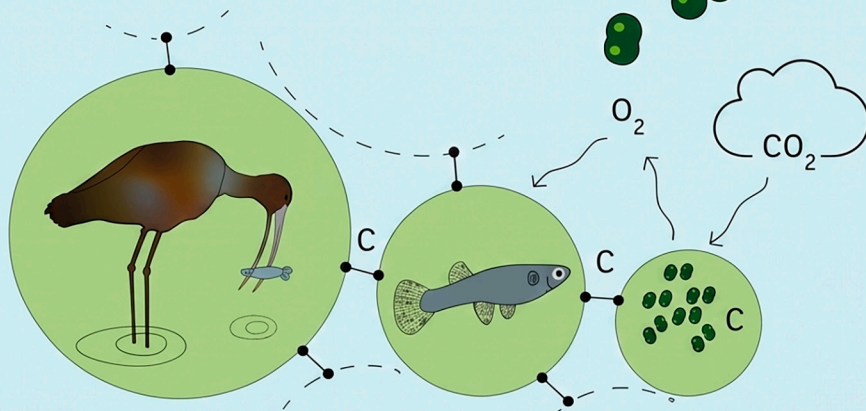

Més de 350 espècies d'aus utilitzen aquest ecosistema i unes 90 s'hi reproduïxen. A més, hi habiten mamífers, peixos, rèptils, amfibis i insectes. Per això, és tan important protegir la seua valuosa biodiversitat.

Eh! T'has oblidat de mi?
Soc el fitoplàncton.

Sabies per què l'aigua de l'Albufera és verda? És gràcies a nosaltres, les algues microscòpiques, que fem la fotosíntesi, igual que les plantes d'un bosc. Les científiques ens anomenen fitoplàncton. Som l'aliment de xicotets animals que viuen a l'aigua, la base de la cadena alimentària.

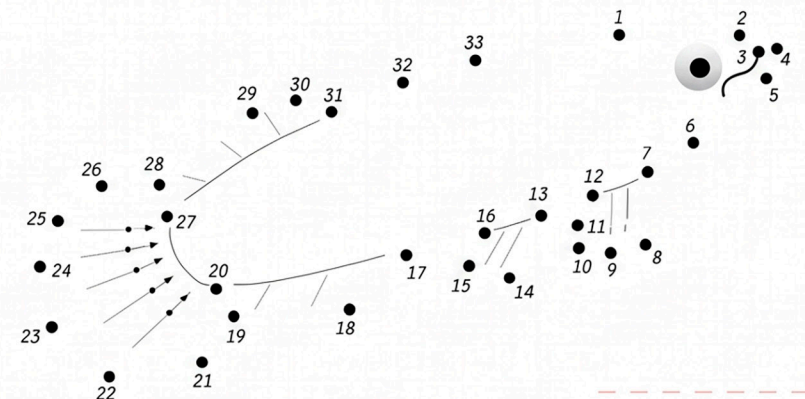
Sabies què és un «samaruc»?

És un peixet d'entre 4 i 8 cm que només viu a la Comunitat Valenciana i Catalunya i que està en perill crític d'extinció. És carnívor, ja que s'alimenta d'insectes i les seues larves, cucs o crustacis. Només habita en aigües molt netes com en els «ullals» de l'Albufera, séquies o rius.

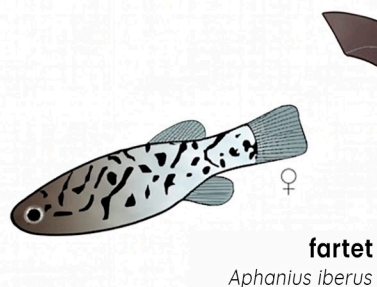
Podríem visitar l'«cullal» de Baldoví, a Sueca, hi ha moltes més espècies per descobrir-hi!

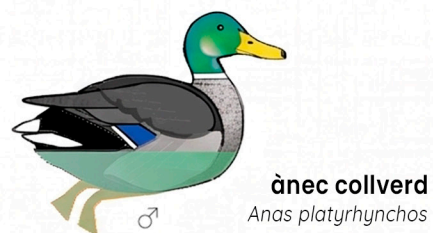
3 Unix els punts i escriu el nom de l'animal.

4 **Emplena els buits** amb el nom de l'animal i el grup al qual pertany: **mamífer, ocell, peix, rèptil, amfibi i insecte**.

El _____
és un _____.

L' _____
és un _____.

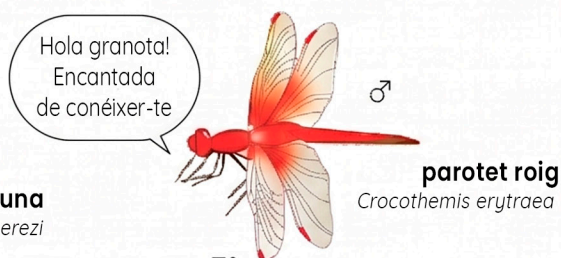
La _____
és un _____.

El _____
_____ és un _____
_____.

La _____
_____ és un _____.

El _____
_____ és un _____.

5 **Completa la taula:** posa una creu a les caselles que corresponguen.

	Mamífers	Ocells	Peixos	Rèptils	Amfibis	Insectes
Posa ous		×				
És vivípar						
Té plomes						
Té escates						
Té pèl						
Té pulmons						
Té brànquies						

Saps distingir-los pel nombre de potes?

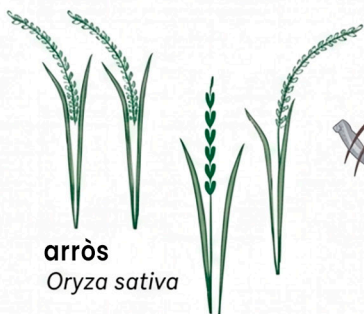
Té 0, 2, 4, 6 potes					

6

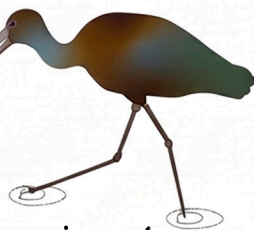
Completa les caselles i descobrix on viuen aquests éssers vius (mar, duna, devesa, llac, arrossar). Encercla amb una línia els que habiten al mateix lloc.

esplugabous
Ardea ibis

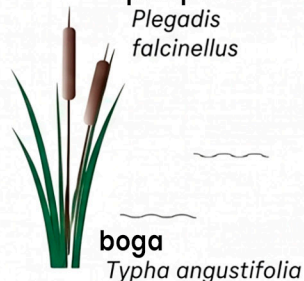
arròs
Oryza sativa

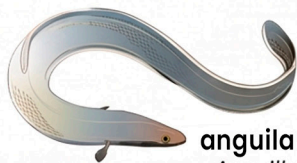
picaport
Plegadis falcinellus

dofí mular
Tursiops truncatus

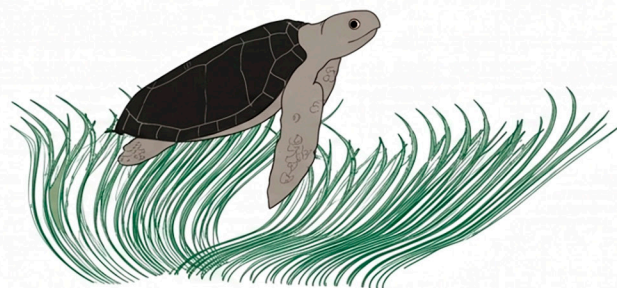
boga
Typha angustifolia

anguila europea
Anguilla anguilla

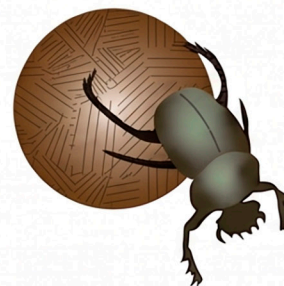

sivert
Netta rufina

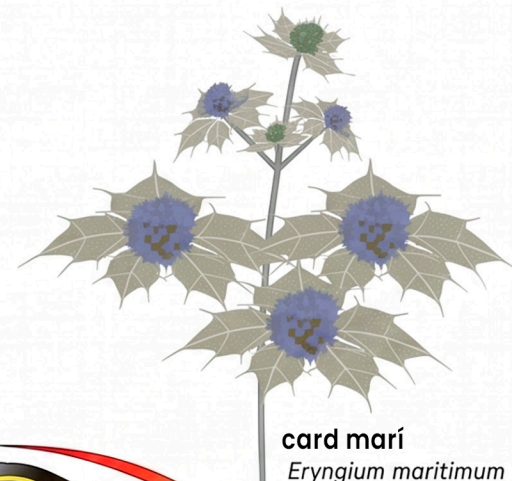

tortuga babaua
Caretta caretta

posidònia
Posidonia oceanica

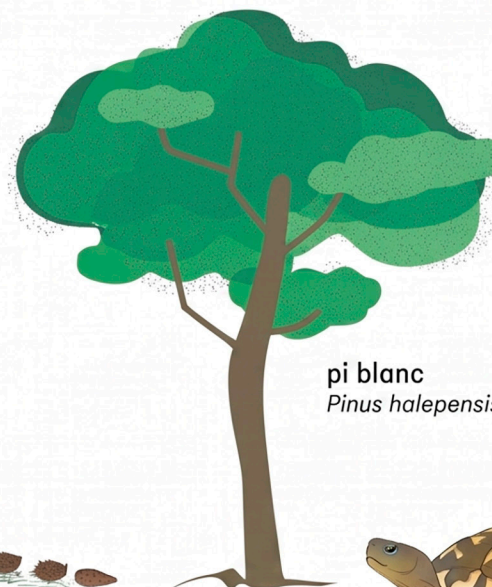
escarabat piloter
Scarabaeus semipunctatus

card marí
Eryngium maritimum

sargantana cua-roja
Acanthodactylus erythrurus

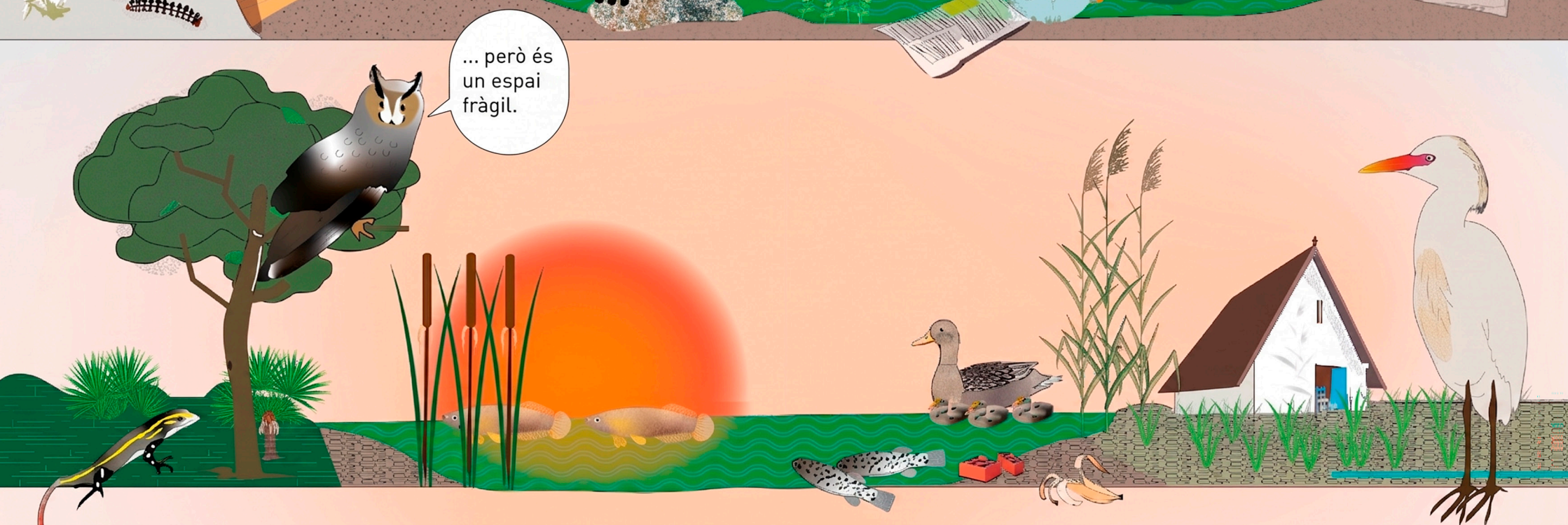
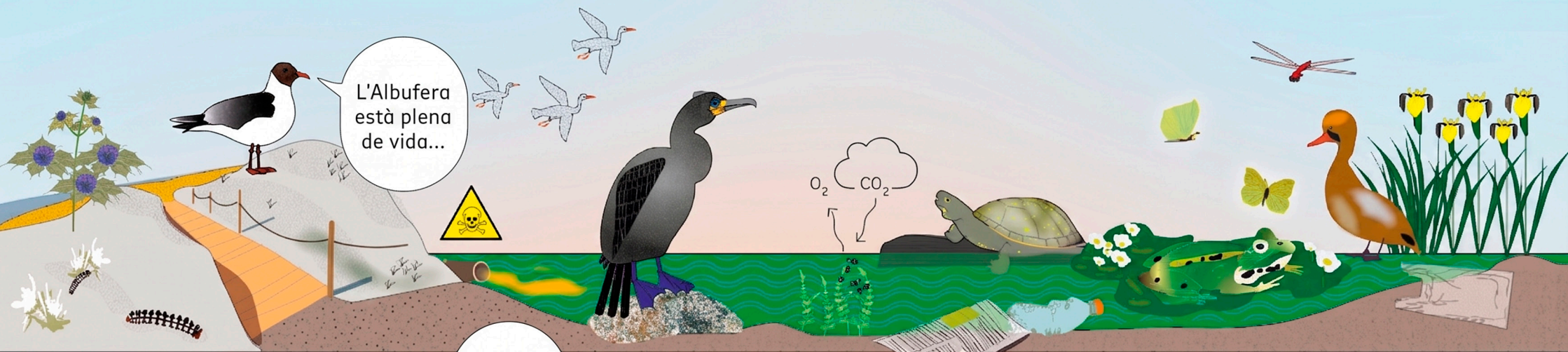
pi blanc
Pinus halepensis

mussol banyut
Asio otus

tortuga mediterrània
Testudo hermanni

7 Assenyal·la amb fletxes de colors els diferents elements dels paisatges de l'Albufera.

8 Ratlla aquells elements que no haurien de estar en el paisatge.

Sol

Terra

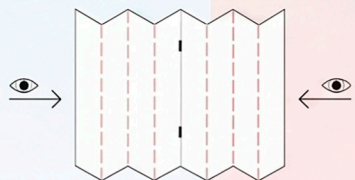
Aigua

Ocells

Plantes

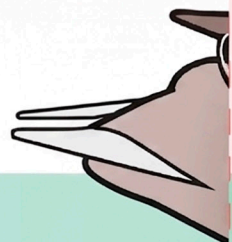
Fitoplàncton

Doblega aquestes dues fulles per les línies discontinuïtes i observa.

QUADERNS DE LA MAR

L'ALBUFERA

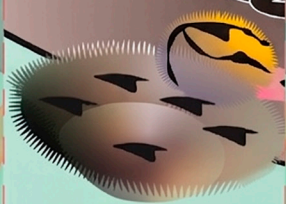

ànec femella

ànec mascle

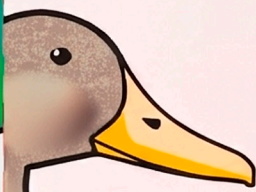
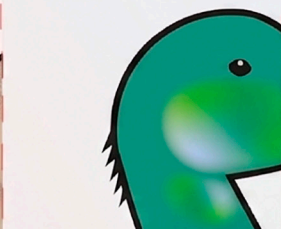
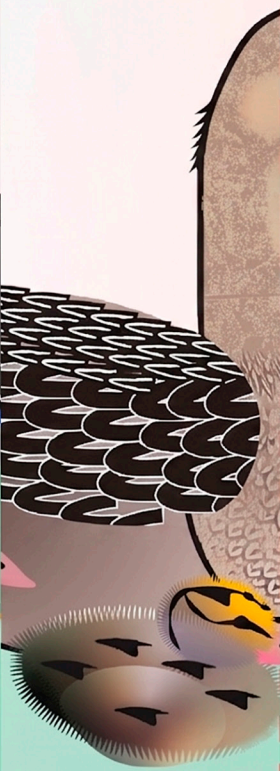
♀

♂

L'ALBUFERA

QUADERNS DE LA MAR

Si vols, dibuixa un altre animal o planta.

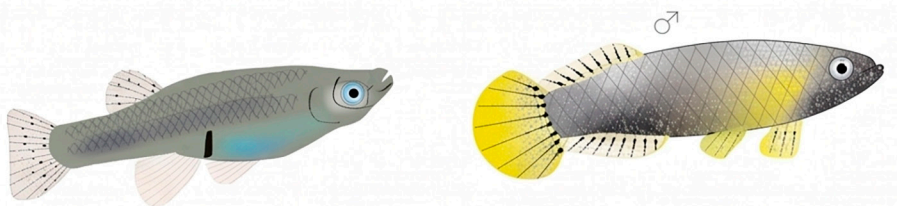
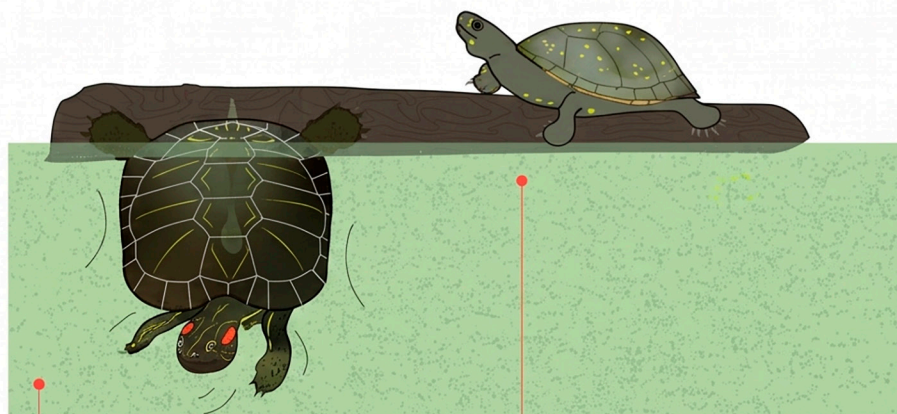
9

La lluita entre les espècies invasores i autòctones.
Segueix les pistes i escriu el nom de cada espècie.

La *tortuga d'estany* és una tortuga xicoteta amb punts grocs a la seua closca. La *tortuga d'orelles grogues* és més gran, té la closca més fosca i unes taques roges darrere de les orelles.

La *gambúsia* és un peix de color gris. El mascle de *samaruc* té la cua més gran i de color groc.

El *canyís* és una planta més xicoteta que la *canya* comuna.

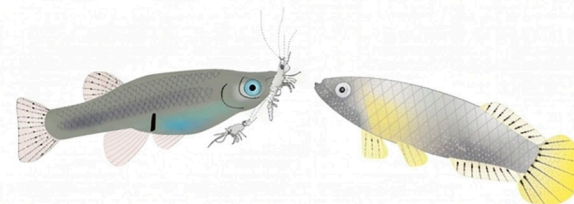

Saps què són les
espècies invasores?

Competeixen per l'espai
i l'aliment i són un
perill per a les espècies
autòctones.

10

De cada parella de l'exercici anterior, encercla l'espècie invasora. A les pàgines 14 i 15 tens les pistes: són les espècies autòctones.

DOS

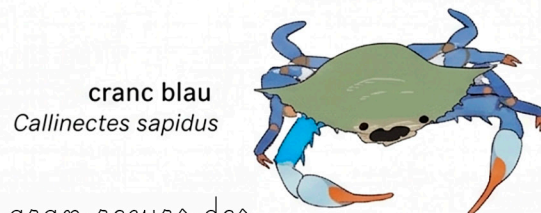
Agricultura, tradicions i turisme

COMPRESIÓ LECTORA

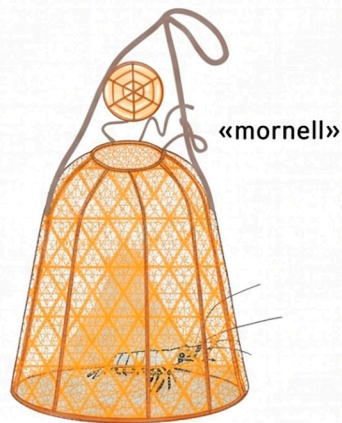
- 11 Completa el text amb les activitats tradicionals de l'Albufera.

caça - pesca - agricultura

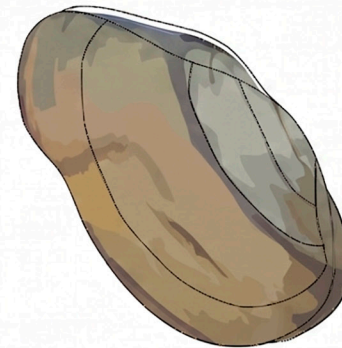
La _ _ _ _ _ va atraure l'ésser humà des de fa segles. Allí es pescaven espècies com la «gambeta», el «petxinot», l'anguila o el llobarro. Actualment, ha augmentat la captura d'una nova espècie invasora: el cranc blau.

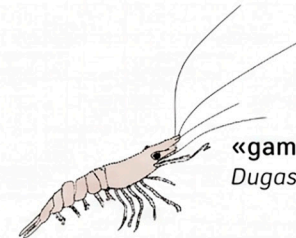
La _ _ _ _ _ va ser un gran recurs des de l'època musulmana del s. XIII. Avui, se segueixen caçant aus aquàtiques durant l'hivern per no molestar les aus que migren a la primavera.

L' _ _ _ _ _ _ _ _ _ _ està vinculada al cultiu de l'arròs (introduït pels àrabs). Va portar canvis importants en el paisatge i l'estany es va fer més xicotet.

«petxinot»
Anodonta anatina

«gambeta»
Dugastella valentina

- 12 Revisa el text anterior i contesta.

Creus que les activitats humanes són part de la història de l'Albufera?

Sí No

L'anguila és un animal que es pesca a l'Albufera?

Sí No

Es cultiva arròs a l'Albufera?

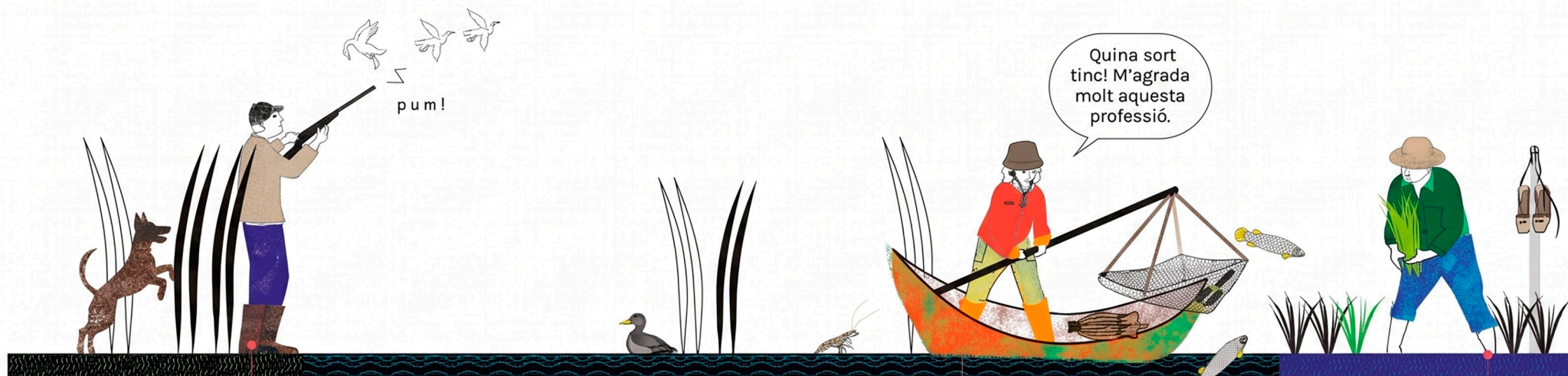
Sí No

La caça ha sigut tradicionalment l'única activitat humana de la qual s'obtenien recursos de l'Albufera.

Sí No

13 **Reconeixes els diferents oficis?** Escriu el seu nom junt al dibuix corresponent.

agricultora/ agricultor - pescadora/ pescador - calafat -
barquera/ barquer - caçadora/ caçador

14 Llegeix amb atenció el següent text i contesta a les preguntes.

El Tio Paloma era el més veterà de la família i havia dedicat tota la seua vida a la pesca en un poblet anomenat El Palmar. Durant molts anys eixia cada dia a pescar a la llacuna utilitzant la perxa.

Amb molt d'amor, li explicava al seu fill com ser un bon pescador i trobar mes fàcilment els peixos, incloses les escorredisses anguiles.

Quan el seu fill Toni va complir 20 anys, es va convertir en un home robust i treballador. Un dia, Toni va tornar a sa casa amb la canya a la mà, i li va dir al seu pare:

- Pare, vosté no creu que ja és hora de dedicar-nos a un treball més estable que la pesca?
- Però, quines ximpleries dius, Toni? -va respondre el Tio Paloma.
- Parle de debò, pare. No creu que el cultiu de l'arròs ens donaria més diners? Ens asseguraria una bona collita cada any sense haver d'esperar que els peixos piquen l'ham.
- La nostra família s'ha dedicat sempre a la perxa, fill meu, com perdrem la tradició familiar? -va contestar el seu pare.

Les anguiles naixem al mar dels Sargassos i viatgem uns 6.000 km per viure de grans a l'Albufera.

En aquells temps, no eren molts els privilegiats que podien pescar a les aigües de l'Albufera. Però Toni no ho veia com un privilegi, sinó com una obligació.

- Per què no m'haurà eixit un fill tan treballador com la resta d'homes? -va marmolar el Tio Paloma amb les mans al cap mentre s'allunyava cap a la cuina.

El que no sabia el Tio Paloma, és que anys després, l'Albufera de València, es convertiria en un lloc únic per al cultiu d'arròs a tot el país. Avui en dia, té la seua pròpia «denominació d'origen» protegida anomenada «Arròs de València». Fragment adaptat de la novel·la de Blasco Ibáñez (1867-1928) Canyes i Fang.

PREGUNTES

A què es dedica el Tio Paloma? ...

Quin és el desig de Toni? ...

En quin poble viuen els protagonistes? ...

Quin peix és molt escorredís?

Explica què és la perxa amb les teues paraules. ...

Busca des de quin any hi ha dones pescadores a la cofraria del Palmar. ...

Busca què significa «denominació d'origen». ...

Sabies d'on ve el nom d'El Palmar?

Ve del margalló, una planta molt comuna a la <<Devesa>>, que els vilatans recollien antigament per fabricar graneres.

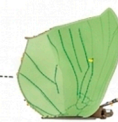
margalló
Chamaerops humilis

granera feta amb
les fulles del margalló

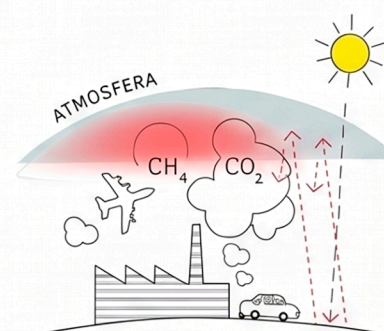
Des dels anys setanta s'ha contaminat l'Albufera a causa del desenvolupament urbà, industrial i agrícola. Avui som responsables de cuidar l'Albufera i acabar amb aquesta contaminació.

A més, el canvi climàtic també està afectant l'Albufera. Vols saber com i què podem fer per frenar-ho? Descobreix-ho a continuació...

TRES

Canvi climàtic, i jo, què puc fer?

Canvi climàtic significa que el clima de la Terra està canviant.

El clima és el conjunt de temperatura, pluja, neu i vent típics d'un lloc, al llarg de molts anys.

El canvi climàtic té moltes conseqüències. Una d'elles és

l'escalfament global, és a dir, l'augment de la temperatura. Quan cremem combustibles fòssils s'alliberen a l'atmosfera gasos, com el diòxid de carboni CO_2 o el metà CH_4 .

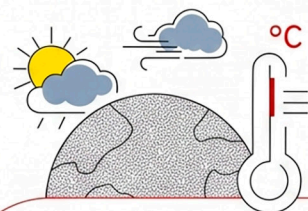
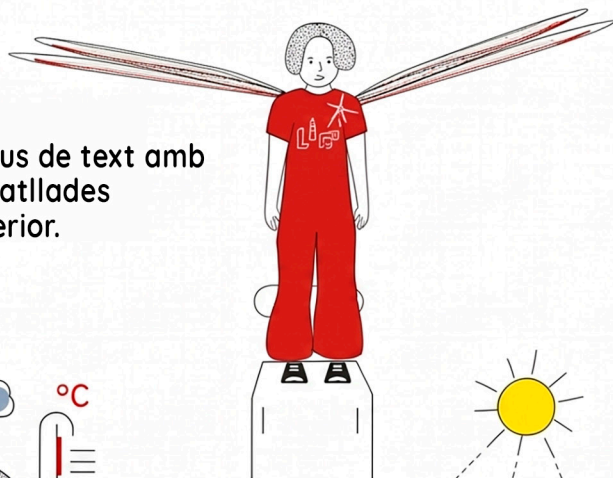
Aquests gasos atrapen la calor, i fan que es calfe el planeta, com si visguerem en un hivernacle. Per això s'anomenen gasos d'efecte hivernacle.

Com a conseqüència de l'augment de temperatura, el gel i les glaceres es fonen, l'oratge canvia i es produeixen més fenòmens meteorològics extrems, com tempestes i inundacions. Això dificulta la vida de les persones, els animals i les plantes.

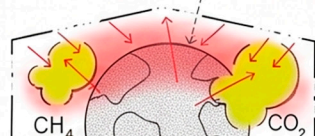

15

Ara seràs Libi,
emplena els globus de text amb
les paraules subratllades
de la pàgina anterior.

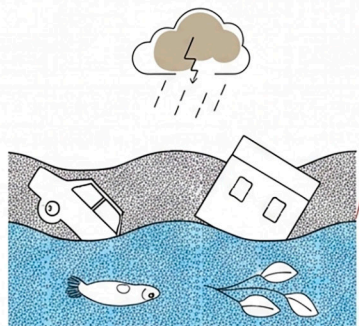

canvi del ...
... global

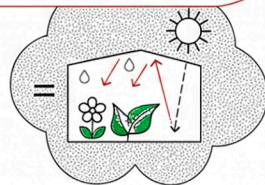
cremar combustibles

..., gasos ...

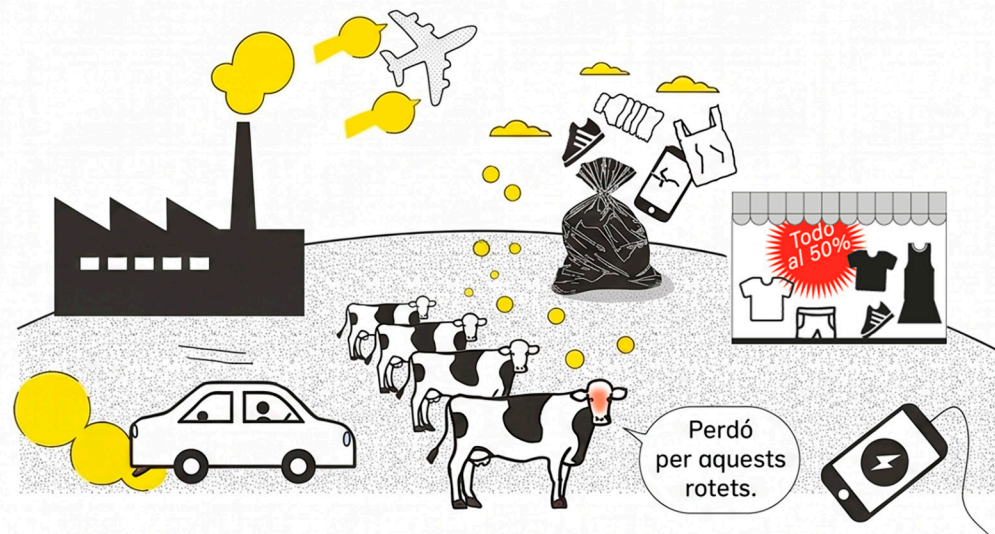
tempestes i

...

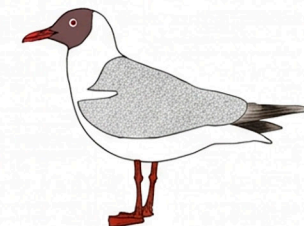
16

Busca les causes de l'escalfament del planeta.
Aquest dibuix t'ajudarà:

C	F	V	R	S	V	A
O	À	A	E	M	D	V
T	B	Q	S	O	Q	I
X	R	U	I	D	H	Ó
E	I	E	D	A	J	H
S	C	S	U	R	D	C
B	A	M	Ò	B	I	L

Aquests humans
poden canviar
moltes coses.

gavina vulgar
*Chroicocephalus
ridibundus*

LES SET PARAULES PODEN ESTAR
OCULTES EN HORIZONTAL I VERTICAL.

17 Com afecta el canvi climàtic a l'Albufera?
Completa les frases:

Puja el nivell del i perdem les platges.

Els camps d' s'omplin de sal.

Arriben més invasores.

Augmenten les sequeres i les com hem viscut a la DANA.

L'Albufera és molt important per a lluitar contra el canvi climàtic, Què la fa tan especial?

18 Completa els buits amb **g** o **j**:

Una Albufera sana ens ajuda a combatre el canvi climàtic perquè **captura** **_asos** contaminants i és un **magatzem d'ai_ua**. També actua **d'espon_a** quan hi ha inundacions. A més, és un **refu_i** per a les plantes i els animals.

Sabies que? Tot el que fas en el teu dia a dia deixa **petjada** al planeta. Amb xicotetes accions pots reduir-la. Vols saber com?

19 Respon a aquestes preguntes i pinta la teua petjada amb el color que corresponga. Després calcula els teus punts.

Se pares el fem a casa teua? (A)

Sempre ●

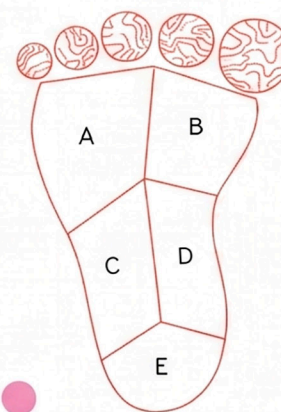
Mai ●

A vegades ●

Tanques l'aixeta mentres te rentes les dents? (C)

Sempre ●

Mai ● A vegades ●

Apagues la llum quan ixes d'una habitació? (B)

Sempre ●

Mai ●

A vegades ●

Què acostumes a menjar? (D)

Menge molta verdura ●

Menge molta carn ●

Menge carn i verdura ●

Com vas a l'escola? (E)

Caminant o en bici ● En cotxe ● En bus, metro o tramvia ●

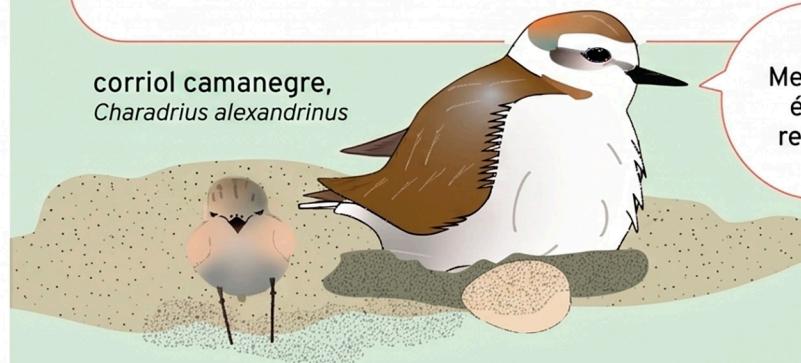
I ara, calcula quant ajudes al medi ambient. Cada color puntua (verd 3, rosa 2, groc 1). Suma els punts i tindràs el resultat.

punts

5-8 punts	Necessites fer alguns canvis, actual!
9-11 punts	Ho estàs fent bé, però pots millorar.
12-15 punts	Estàs ajudant molt al medi ambient, segueix així!

EL TEU NOM:

corriol camanegre,
Charadrius alexandrinus

Enhorabona! Mesurar la teua petjada és el primer pas per reduir-la. Ja em sent menys amenaçat.

Repasa els teus exercicis i corregix el teu quadern.

1
3, 2, 4, 1

M	A	P	R	A	L
X	X	X	X	X	X
X	X				
X		X	X		
X	X			X	X
		X			
1	2	0	4	4	6

6
ARROSSAR: esplugabous, arròs, picaport

MAR: dofí mular, tortuga babaua, posidònia

LLAC: boga, anguila europea, sivert

DUNA: escarabat piloter, panical marí, sargantana cua-roja

DEVESA: pi blanc, mussol banyut, tortuga mediterrània

3
samaruc

4
fartet / peix ànec collverd / ocell granota comuna / amfibi ratpenat comú / mamífer sargantana cua-roja / rèptil parotet roig / insecte

18
gasos, aigua, esponja, refugi

Repasa aquests dos exercicis en grup o amb alguna persona més gran. Si tens dubtes, intenta identificar les espècies i esbrina a quina categoria pertanyen.

7 8

9
ESQUERRA / DRETA: tortuga d'orelles grogues / tortuga d'estany. Gambúsia / samaruc. Canyís / canya comuna.

10
Tortuga d'orelles grogues. Gambúsia. Canya comuna.

11
pesca caça agricultura

12
Sí / Sí / Sí / No

13
DALT caçador / pescadora / agricultor
BAIX calafat / barquera

14
pesca / cultiu d'arròs / El Palmar / anguila / La perxa és un pal o vareta de fusta que servix per impulsar una barca. / Des de 2008. / Es un segell de qualitat d'un producte que es produïx en un medi geogràfic particular.

15
canvi del clima, escalfament global / cremar combustibles fòssils, gasos d'efecte hivernacle / tempestes i inundacions.

17
mar, arròs, espècies, inundacions

16
MÒBIL, MODA, COTXE, VAQUES, AVIÓ, FÀBRICA, RESIDU.

Sabies que? Aprendre sobre l'Albufera és el primer pas per protegir-la. Pots descobrir molt més fent una excursió allà. Però recorda, cuida-la!

Fins prompte!

Desconnecta les si no les utilitzes.

Redueix els envasos.

Bones pràctiques

Menja més i menys carn.

No malbarates l'

No som un poc xicotets?...

Vinga, hi ha una reunió!...

¡No! Tenim una cosa important a dir ...

Consumeix de temporada.

Compra als del teu barri.

Camina, utilitza la o l'autobús.

Re-connecta amb la natura: juga, passeja i diverteix-te.

Planta un

L'ALBUFERA i el CANVI CLIMÀTIC

CIÈNCIA i CULTURA

QUADERNS
DE LA MAR ©

Des de l'Oceanogràfic de València us presentem la primera publicació d'una col·lecció de monografies úniques

—QUADERNS DE LA MAR— fruit del treball del nostre equip d'Educació i la dissenyadora Juliane Petri. — Aquesta nova col·lecció combina exercicis i textos enfocats a l'aprenentatge científic. Per a això s'ha buscat un llenguatge gràfic i verbal que transmeta el compromís que sentim des de l'Oceanogràfic. Capacitar els xiquets i xiquetes del futur els ajudarà a afrontar els efectes del canvi climàtic.

— L'objectiu és afermar els coneixements i la cultura amb un tema que ens agrada molt: el Parc Natural de l'Albufera. Aquest quadern es pot treballar a l'aula amb el professorat o a casa amb les famílies. L'equip d'Educació està a la vostra disposició per planificar una visita a la nostra «Albufereta» i complementar l'experiència didàctica.

— En el marc de la campanya «Humans», en aquest quadern descobrirem la riquesa natural, cultural i paisatgística d'aquest entorn, com conservar els aiguamolls sans i el seu efecte protector contra el canvi climàtic. —

COMPETÈNCIES CLAU comunicació lingüística | científica i social | consciència ambiental i expressió cultural | ciutadana —

«Quaderns de la Mar: L'Albufera, un llac pel canvi». © AVANQUA OCEANOGRÀFIC, S.L. Gran Via Marqués del Túria, 46001 València —
Textos: equip del Dpt. d'Educació de l'Oceanogràfic València.

Disseny i il·lustracions: Juliane Petri

Impressió: Fernando Gil S.A. — © 2026. 1a edició.
2026 | 40 anys Parc Natural de l'Albufera.

13 ACCIÓ PEL CLIMA

15 VIDA D'ECOSISTEMES TERRESTRES

17 ALIANÇES PER A ASSOLIR ELS OBJECTIUS

OBJECTIUS SOSTENIBLES

MIXT
Paper i Donant suport
a la silvicultura
responsable
FSC® C198808

EXEMPLAR DESTINAT A LA DISTRIBUCIÓ GRATUÏTA.
PROHIBIDA LA SEUA VENDA.
JUNY 2026.

FUNDACIÓ
OCEANOGRÀFIC

GENERALITAT
VALENCIANA

COL·LABORA: